

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

ECTS макет на учебен курс

Факултет/филиал

Филологически

Катедра

Руска филология

Професионално направление (на курса)

2.1. Филология

Специалност

БП Български език и руски език (задочно обучение)

ОПИСАНИЕ

1. Наименование на курса

Увод в теорията на превода

2. Верификация на курса

- приет с протокол на КС: № 6/17.03.2025 г.
- утвърден с протокол на ФС: No .../ ... 2025 г.

3. Тип на курса

задължителен

4. Равнище на курса (ОКС)

ОКС 'бакалавър'

5. Година на обучение

3 – 4

6. Семестър

5

7. Брой ECTS кредити

2

8. Име на лектора

Доц. д-р Юлиана Чакърва

9. Учебни резултати за курса – усвоени знания, умения, компетенции (цели)

- Успешно завършилите курса **ще са запознати с:**
- ✓ актуалното състояние на преводознанието и практиката на превода от руски на български в световен контекст;

- ✓ водещите идеи, теории и имена в транслатологията със специален акцент върху рускоезичната;
- ✓ основните проблеми при превода от руски на български език в областта на лексиката и семантиката, граматиката, фразеологията и прагматиката;

ще могат:

- ✓ да се ориентират в съвременното състояние на транслатологията като теория и практика с фокус върху руското преводазнание;
- ✓ да посочат основните имена и теории в преводазнанието, характерните особености на основните модели, описващи преводния процес, принципите на теорията и практиката на превода;
- ✓ да идентифицират основните лексико-семантични, граматични, фразеологични и прагматични трансформации в преведен текст и да коментират уместността на прилагането им;
- ✓ да прилагат основните трансформации при превод на кратки текстове от руски на български език;

ще притежават следните **компетенции:**

- ✓ **научноизследователска:** да се ориентират в богатото и многопластово пространство на базовите теории, модели, методи за анализ и школи в рускоезичното преводазнание и изследователския им потенциал – история и съвременно състояние, както и в плеядата от водещите имена на учени в сферата;
- ✓ **езикова** (в две посоки – теоретична и практическа): от една страна, да възприемат научна реч и терминология на руски език в областта на преводазнанието; от друга – да се ориентират в текстове от различните функционални стилове на руската реч (с фокус върху особеностите на художествения и разговорния стил) с оглед на превода; съпътстващо е развитието на общото ниво на владеене на руски език;
- ✓ **преводаческа** (на начален етап): да откриват зоните на трудности и предизвикателства в конкретни текстове и да търсят аргументиран избор за преводни стратегии с оглед на жанровата и стиловата принадлежност на обсъжданите текстове.

10. Начин на преподаване

Аудиторно – лекции, дискусии, интерактивни занятия с практическа насоченост.

11. Предварителни изисквания (знания и умения от предходно обучение) и изисквания за други (едновременни) курсове

За успешна работа студентите трябва да притежават общолингвистична (основни проблеми, терминология) и езикова (много добро ниво на владеене на руски език – не по-малко от B1 – B2 според европейската езикова рамка) компетентност, както и добро ниво на владеене на български език. Необходимо е вече да са развили и практически умения по учебен превод.

Необходими предходни курсове:

Увод в общото езикознание

Увод в литературната теория

Съвременен руски език (Фонетика; Лексикология, включително Фразеология; Морфология)

Съвременен български език

Руски език – практически курс (I част)

Руски език – практически курс (II част)

Необходими едновременни курсове:

Руска литература (XIX в.)

Руски език – практически курс (III част)

12. Препоръчани избираеми програмни компоненти

Всички компоненти на курса са задължителни.

13. Съдържание на курса

13.A. Хорариум и обсег на курса

Компетентностно ориентираният учебен курс по дисциплината „Увод в теорията на превода“ включва:

- лекции – 10 часа;
- извънаудиторна заетост – 50 часа.

Курсът запознава студентите с основите на теорията на превода, представя в светлината на съвременната научна парадигма главните въпроси на общата, специалната и частната теория на превода, като по този начин цели да изгради научната база за работа на студентите по време на практическите занятия по превод, на предлаганата по-късно ИД по художествен превод, както и да ги подготви за участие в програми с фокус върху превода в следващите образователни степени (магистърска и докторска). Разглеждат се видовете еквивалентност в зависимост от типологията на текстовете и основните цели на превода, основните лексико-семантични, фразеологични, граматични и прагматични проблеми, които възникват при превода от руски на български език, както и възможните начини за тяхното решаване. Подробно са представени различните трансформации, съпътствани с богат материал за илюстрация.

14. Библиография (основни заглавия)

Алексеева, И. С. *Текст и превод : вопросы теории.* 2-е изд., испр. и доп. Москва: Международные отношения, 2025.

Бойко Л. Б., Харитонов Е. В. *В поисках утраченного и обретенного: заметки о переводе.* Москва: Языкознание, 2024.

Васева И. *Теория и практика перевода.* София: Наука и изкуство, 1982.

Влахов С, Флорин С. *Непереводимое в переводе.* Москва: Международные отношения, 1980/1986; Р. Валент, 2006/2012.

Гарбовский Н. К. *Теория перевода.* 3-е изд., испр. и доп. Москва: Юрайт, 2025.

Комиссаров В. Н. *Теория перевода (лингвистические аспекты).* Москва: Высшая школа, 1990.

Кушнина Л. В., Аликина Е. В., Енбаева Л. В. *Теория перевода в классической и современной исследовательской парадигме*. 2-е изд., стереотипное. Москва: Флинта, 2023.

Рецкер Я. И. *Теория перевода и переводческая практика*. Москва: Международные отношения, 1974.

Томанова С. *Междуетниково взаимодействие в превода (от руски на български и от български на руски език)*. Благоевград, УИ „Неофит Рилски“, 2009.

15. Планирани учебни дейности и методи на преподаване

Обучението е под формата на лекции, по време на които се осъществява непрекъснат коментар и дискусии, където студентите имат възможността да работят творчески.

Лекциите са допълнени с мултимедийни презентации.

Списък от планирани учебни дейности:

- лекции – 10 часа;
- самостоятелна работа по усвояване на изложения теоретичен материал, практическото му приложение и подготовката за изпита – 50 часа.

В курса, фокусиращ се върху реализация на компетентностния подход в университета, се използват предимно интерактивни методи на обучение, сред които са: брейнсторминг, казус, мисловна карта, дискусия, SWOT-анализ и др.

16. Методи и критерии на оценяване

Курсът завършва с изпит – писмен тест с въпроси (както с възможност за избор от няколко отговора, така и отворени), чиито отговори илюстрират нивото на усвояване на материала.

Оценката се формира от:

- работа в час (15 %);
- изпит (85 %).

За положителна оценка е необходимо получаването на **минимум 40 %**.

Критерии за оценяване: оценяват се участието на студентите в обсъжданата проблематика по време на занятията (включително работата в екип); оценява се ориентацията в научната проблематика – водещи имена, школи и теории, както и обсъжданите преводачески стратегии.

17. Език на преподаване

Руски език

18. Стажове/практика

19. Изготвил описанието

Доц. д-р Юлиана Чакърва